

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 15/2011-17

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 18. januára 2011 predbežne prerokoval sťažnosti spoločnosti P., s. r. o., B., zastúpenej advokátom Mgr. J. H., B., vo veciach vedených Ústavným súdom Slovenskej republiky pod sp. zn. Rvp 47/2011 a sp. zn. Rvp 48/2011, ktorými namietala porušenia práva na spravodlivý proces zaručeného v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a práva na ochranu majetku zaručeného v čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uzneseniami Krajského súdu v Banskej Bystrici č. k. 15 CoE 269/2010-44 z 29. septembra 2010 a č. k. 13 CoE 289/2010-28 z 12. októbra 2010, a takto

r o z h o d o l :

1. Sťažnosti spoločnosti P., s. r. o., vedené pod sp. zn. Rvp 47/2011 a sp. zn. Rvp 48/2011 s p á j a na spoločné konanie, ktoré bude ďalej vedené pod sp. zn. Rvp 47/2011.

2. Sťažnosti spoločnosti P., s. r. o., o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) boli 11. januára 2011 doručené sťažnosti spoločnosti P., s. r. o. (ďalej len „sťažovateľka“), ktorými namietala porušenie práva na spravodlivý proces zaručeného v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) a práva na ochranu majetku zaručeného v čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len dodatkový protokol“) uzneseniami Krajského súdu v Banskej Bystrici (ďalej len „krajský súd“) č. k. 15 CoE 269/2010-44 z 29. septembra 2010 a č. k. 13 CoE 289/2010-28 z 12. októbra 2010.

2. Zo sťažností a z ich príloh vyplýva, že sťažovateľka sa v rámci svojej podnikateľskej činnosti zaoberá inter alia poskytovaním úverov z vlastných zdrojov. Na základe zmlúv o úvere uzavretých 15. júla 2003 (Rvp 47/2011) a 28. novembra 2003 (Rvp 48/2011) poskytla fyzickým osobám úvery v sume 398,33 € a 165,97 €, ktoré spolu s ďalšími poplatkami boli dlžníci povinní vrátiť v 13 dvojtýždňových splátkach. Na zabezpečenie úveru bolo účastníkmi zmluvného vzťahu v zmluvách dohodnuté, že splnomocnený zástupca dlžníka, menovite v zmluve určený, je oprávnený v prípade, ak dlžník neplní svoje povinnosti, okrem iného podpísať notársku zápisnicu o uznaní dlhu, ktorá má povahu exekučného titulu. Keďže dlžníci neuhradili dve po sebe idúce splátky, dostali sa do omeškania so splácaním úveru, čím sa tento stal okamžite splatným.

2.1 Vo veci vedenej ústavným súdom pod sp. zn. Rvp 47/2011 bola 21. júla 2004 notárom spísaná notárska zápisnica podpísaná určeným splnomocneným zástupcom dlžníka a v ten deň bol podaný návrh na vykonanie exekúcie súdnym exekútorom. Súdny exekútor následne na základe poverenia udeleného Okresným súdom Banská Bystrica 4. augusta 2004 začal nútený výkon rozhodnutia, t. j. exekúciu. Dňa 28. októbra 2009 podal sťažovateľ návrh na zmenu súdneho exekútora, ktorému bolo udelené poverenie na výkon exekúcie 4. augusta 2004. Okresný súd Banská Bystrica ako vecne a miestne príslušný súd na rozhodovanie o exekučnej agende v danej veci uznesením č. k. 3 Er 1046/2004-19 z 28. januára 2010 vyhlásil exekúciu za neprípustnú a zastavil ju. Zároveň zamietol návrh sťažovateľky na zmenu súdneho exekútora. Proti tomuto rozhodnutiu podala sťažovateľka 24. februára 2010 odvolanie, o ktorom rozhodol krajský súd uznesením č. k.

15 CoE 269/2010-44 z 29. septembra 2010 tak, že napadnuté uznesenie prvostupňového súdu potvrdil.

2.2 Vo veci vedenej ústavným súdom pod sp. zn. Rvp 48/2011 bol postup sťažovateľky voči dlžníkovi obdobný ako vo veci vedenej pod sp. zn. Rvp 47/2011 s tým, že 13. augusta 2004 bola spísaná notárska zápisnica podpísaná určeným splnomocneným zástupcom dlžníka. Dňa 27. októbra 2004 bol sťažovateľkou podaný návrh na výkon exekúcie súdnym exekútorom. Súdny exekútor následne na základe poverenia Okresného súdu Žiar nad Hronom 26. novembra 2004 začal nútený výkon rozhodnutia, t. j. exekúciu. Okresný súd Žiar nad Hronom ako vecne a miestne príslušný na rozhodovanie o exekučnej agende z vlastného podnetu „ex officio“ bez akéhokoľvek dokazovania či predchádzajúcej výzvy na vyjadrenie sa účastníkov k návrhu súdu na neprípustnosť vykonávacieho konania uznesením č. k. 11 Er 1412/2004-12 z 10. júna 2010 vyhlásil exekúciu za neprípustnú a zastavil ju. Proti tomuto rozhodnutiu podala sťažovateľka 29. júna 2010 odvolanie, o ktorom rozhodol krajský súd uznesením č. k. 13 CoE 289/2010-28 z 12. októbra 2010 tak, že uznesenie prvostupňového súdu ako vecne a právne správne potvrdil.

3. Podľa názoru sťažovateľky napadnutými uzneseniami krajského súdu bolo porušené jej právo na spravodlivý proces zaručené v čl. 6 ods. 1 dohovoru a právo na ochranu majetku zaručené v čl. 1 dodatkového protokolu. Sťažovateľka v sťažnostiach podrobne uviedla okolnosti, ktoré podľa jej názoru znamenajú porušenie označených práv. Za tieto považuje predovšetkým skutočnosť, že došlo k porušeniu princípu rovnosti zbraní a kontradiktórnosti konania, keď označené okresné súdy z vlastného podnetu, t. j. bez podnetu exekútora, sťažovateľky alebo povinného začali konanie o zastavení exekúcie, pričom pred začatím tohto konania nedali možnosť účastníkom exekučného konania vyjadriť sa k začatiu konania o zastavení exekúcie. Sťažovateľka namietala aj vykonanie dokazovania, ku ktorému došlo bez znalosti vôle účastníkov konania, keďže im nebol daný priestor na vyjadrenie sa k vykonaným dôkazom, resp. možnosť navrhnúť nové dôkazy. Sťažovateľka taktiež uvádza, že označené okresné súdy, ako aj krajský súd neoznačili ochraňovaný verejný záujem, ktorý by odôvodňoval začať konanie o zastavení exekúcie.

4. Podľa názoru sťažovateľky v posudzovaných prípadoch došlo k zásahu do jej práva pokojne užívať majetok zo strany štátneho orgánu tým, že označené okresné sudy exekúciu zastavili, čím znemožnil nútený výkon práva, ktorý jej vznikol na základe zmluvy o úvere.

5. Sťažovateľka na podporu svojich tvrdení interpretovala čl. 6 ods. 1 dohovoru a čl. 1 dodatkového protokolu, poukázala na konkrétne rozhodnutia Európskeho súdu pre ľudské práva a ústavného súdu.

6. Vychádzajúc z uvedených skutočností sťažovateľka žiadala, aby ústavný súd vydal nález, ktorým vysloví porušenie práva na spravodlivý proces zaručeného v čl. 6 ods. 1 dohovoru a práva na ochranu majetku zaručeného v čl. 1 dodatkového protokolu uzneseniami krajského súdu č. k. 5 CoE 373/2010-312 z 1. októbra 2010 a č. k. 19 CoE 343/2010-36 z 21. septembra 2010, zruší označené uznesenia krajského súdu a veci vráti krajskému súdu na ďalšie konanie, prizná jej primerané finančné zadosťučinenie v sume 1 579,35 € (Rvp 47/2011) a 120,50 € (Rvp 48/2011) a zaviazá krajský súd na úhradu trov právneho zastúpenia v sume 164,12 € (Rvp 47/2011) a 33,20 € (Rvp 49/2011).

II.

7. Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

8. Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah. ...

9. Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadost'učinenie.

10. Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí senátu bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

11. Predmetom sťažností je namietané porušenie práva na spravodlivý proces zaručeného v čl. 6 ods. 1 dohovoru a práva na ochranu majetku zaručeného v čl. 1 dodatkového protokolu uzneseniami krajského súdu č. k. 15 CoE 269/2010-44 z 29. septembra 2010 a č. k. 13 CoE 289/2010-28 z 12. októbra 2010.

12. O zjavnej neopodstatnenosti sťažnosti možno hovoriť vtedy, keď namietaným postupom všeobecného súdu nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu toho základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom všeobecného súdu a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých namietal, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú sťažnosť preto možno považovať tú sťažnosť, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, realnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (IV. ÚS 92/04, III. ÚS 168/05).

13. Spoločné prerokovanie vecí

13.1 Podľa § 31a zákona o ústavnom súde ak tento zákon neustanovuje inak a povaha veci to nevyklučuje, použijú sa na konanie pred ústavným súdom primerane ustanovenia Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“).

13.2 V zmysle § 112 ods. 1 OSP v záujme hospodárnosti konania môže súd spojiť na spoločné konanie veci, ktoré sa uňho začali a skutkovo spolu súvisia alebo sa týkajú tých istých účastníkov.

13.3 Zákon o ústavnom súde nemá osobitné ustanovenie o spojení vecí, avšak v súlade s citovaným § 31a zákona o ústavnom súde možno v konaní o sťažnosti podľa čl. 127 ústavy použiť na prípadné spojenie vecí primerane § 112 ods. 1 OSP.

13.4 S prihliadnutím na obsah sťažností vedených ústavným súdom pod sp. zn. Rvp 47/2011 a Rvp 48/2011 a z tohto obsahu vyplývajúcu právnu a skutkovú súvislosť uvedených sťažností a taktiež prihliadajúc na totožnosť v osobe sťažovateľky a krajského súdu, proti ktorému tieto sťažnosti smerujú, rozhodol ústavný súd uplatniac citované právne normy o spojení týchto sťažností na spoločné konanie, tak ako to je uvedené v bode 1 výroku tohto uznesenia.

14. Namietané porušenie práva zaručeného v čl. 6 ods. 1 dohovoru

14.1 Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu.

14.2 Sťažovateľka namietala, že krajským súdom bolo porušené jej právo vyplývajúce z čl. 6 ods. 1 dohovoru, a to tým spôsobom, že okresné sudy z vlastného podnetu začali konanie o zastavení exekúcie, pričom účastníkom exekučného konania

neposkytli priestor vyjadriť sa k začatiu konania o zastavení exekúcie. Takýmto postupom podľa tvrdení sťažovateľky nahradili vôľu jedného z účastníkov exekúcie na jej úkor, čím stratila právnu istotu a legitímne očakávanie užívať svoj majetok, nastolenú vydaním poverenia na vykonanie exekúcie a následným začatím núteného výkonu práva exekúciou. Sťažovateľka ďalej namietala, že okresné sudy ani krajský súd nezdôvodnili, z akých dôvodov a v danom okamžiku (či pre zmenu zákonných alebo iných podmienok na výkon exekúcie alebo porušenie povinností exekútorom) začali okresné sudy konanie o zastavení exekúcie, pričom neidentifikovali ochraňovaný verejný záujem, ktorý by bol nadradený verejnému záujmu zachovania rovnosti práv účastníkov exekučného konania. K porušeniu označeného práva došlo podľa sťažovateľky aj tým, že okresné sudy a krajský súd v priebehu konania na zastavenie exekúcie vykonali dokazovanie z vlastného podnetu a bez znalosti vôle účastníkov konania, pričom sudy týmto nedali priestor na vyjadrenie sa k vykonaným dôkazom ani možnosť navrhnúť nové dôkazy.

14.3 Ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažností skúmal, či ochranu sťažovateľkou namietanému porušeniu práva neposkytujú všeobecné sudy na základe opravných prostriedkov, ktoré je potrebné považovať za účinné právne prostriedky nápravy. Z obsahu sťažností a k nim pripojených príloh vyplýva, že v uvedených prípadoch sťažovateľka pred podaním sťažností ústavnému súdu nevyčerpala všetky právne prostriedky, ktoré jej zákon na ochranu jej základných práv a slobôd v systéme všeobecných súdov účinne poskytuje, keďže nepodala dovolanie proti napadnutým uzneseniam krajského súdu, a to napriek tomu, že sťažovateľkou v sťažnostiach uvádzané dôvody predstavujú dovolací dôvod podľa § 237 písm. f) OSP. Podľa uvedenej právnej normy dovolanie je tiež prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa účastníkovi konania postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom. Ak teda prvostupňové sudy v exekučných veciach podľa tvrdenia sťažovateľky neposkytli účastníkovi konania možnosť vyjadriť sa k vykonaným dôkazom ani im nedali možnosť nové dôkazy, ktoré by zvrátili rozhodnutie exekúciu zastaviť, navrhnúť, potom exekučné sudy, a teda aj krajský súd napadnutými uzneseniami odňali sťažovateľke možnosť konať pred súdom [§ 237 písm. f) OSP].

14.4 Vzhľadom na to, že sťažovateľka napriek uvedeným skutočnostiam dovolania v uvedených prípadoch nepodala, ústavný súd vychádzajúc zo svojej subsidiárnej právomoci sťažnosti v tejto časti odmietol pre nedostatok svojej právomoci na ich prerokovanie podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

14.5 Nad rámec uvedeného ústavný súd poukazuje aj na ustálenú judikatúru Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, ktorý v rozsudku sp. zn. 3 Cdo 164/1996 z 27. januára 1997 publikovanom v Zbierke stanovísk a rozhodnutí pod č. R 58/1997 uviedol, že súdna exekúcia môže byť nariadená len na základe titulu, ktorý je vykonateľný po stránke formálnej a materiálnej. Ak bude exekúcia podľa titulu, ktorý tieto požiadavky nespĺňa, aj napriek tomu nesprávne nariadená, musí byť v každom štádiu konania i bez návrhu zastavená.

15. Namietané porušenie práva zaručeného v čl. 1 dodatkového protokolu

15.1 Sťažovateľka žiadala, aby ústavný súd v súvislosti s označenými uzneseniami krajského súdu vyslovil porušenie práva zaručeného v čl. 1 dodatkového protokolu a zrušil tieto rozhodnutia. Z obsahu sťažností vyplýva, že ich podstatou je nesúhlas sťažovateľky so zastavením konania v exekučných veciach, čím podľa jej názoru bolo porušené jej právo na ochranu majetku zmysle dodatkového protokolu.

15.2 Podľa čl. 1 dodatkového protokolu každá fyzická osoba alebo právnická osoba má právo pokojne užívať svoj majetok. Nikoho nemožno zbaviť jeho majetku s výnimkou verejného záujmu a za podmienok, ktoré ustanovuje zákon a všeobecné zásady medzinárodného práva.

15.3 Predchádzajúce ustanovenie však nebráni právu štátu prijímať zákony, ktoré považuje za nevyhnutné, aby upravili užívanie majetku v súlade so všeobecným záujmom a zabezpečili platenie daní a iných poplatkov alebo pokút.

15.4 Ústavný súd po preskúmaní napadnutých uznesení krajského súdu v spojení s uzneseniami súdov prvého stupňa dospel k záveru, že z odôvodnenia napadnutých uznesení krajského súdu nemožno vyvodit' nič, čo by signalizovalo, že nimi došlo k zásahu do práva pokojne užívať majetok podľa čl. 1 dodatkového protokolu. Všeobecné súdy svojím postupom aplikovali zákony podľa ich obsahu (v danom prípade predovšetkým ustanovenia Exekučného poriadku) a rozhodovali v zmysle ustálenej judikatúry formulovanej najvyšším súdom.

15.5 Na základe uvedeného ústavný súd uzatvára, že nebola preukázaná príčinná súvislosť medzi označeným právom podľa čl. 1 dodatkového protokolu, porušenie ktorého sťažovateľka namieta, a napadnutými uzneseniami krajského súdu, a preto ústavný súd sťažnosti v tejto časti odmietol ako za zjavne neopodstatnené podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

16. Vzhľadom na uvedené ústavný súd o sťažnostiach rozhodol tak, ako to je uvedené vo výroku tohto uznesenia.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 18. januára 2011